

Συμπράξεις Δημόσιου Ιδιωτικού Τομέα στις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες

Τσουμπρακάκου Νατάσσα

**16^ο Συνέδριο Ακαδημαϊκών
Βιβλιοθηκών
1-3/10/2007**

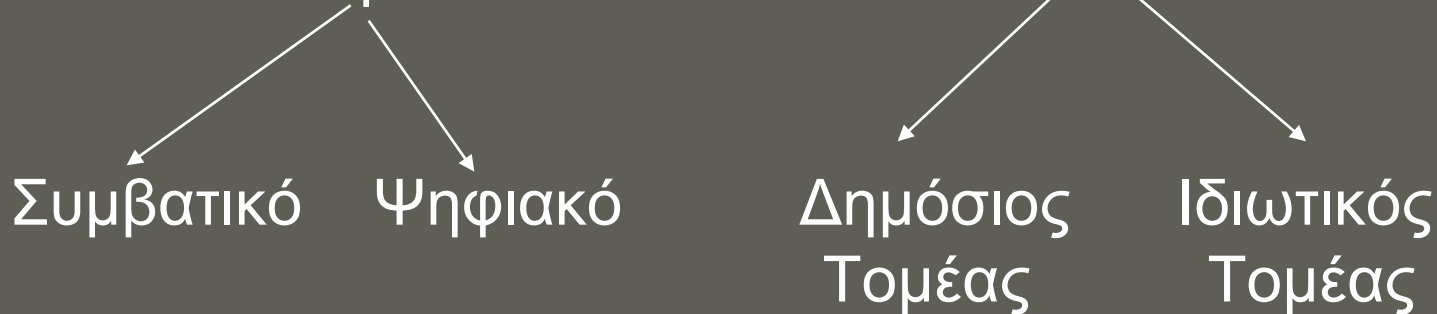
'Library administrators must become facilitators. They must understand how the world is changing and how the library must change. And they must also learn to be masters at persuasion, since wherever there is change there will be resistance.' (Moore, 1995)

Εισαγωγή

- Σ' έναν κόσμο που συνεχώς μεταβάλλεται, η ανώτατη παιδεία διαμορφώνει τις συνθήκες για συνεχή βελτίωση της ποιότητας ζωής

- Το περιβάλλον πληροφόρησης έχει διττά υβριδική υπόσταση.

- Οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες αποτελούν την «αιχμή του δόρατος» στον χώρο της πληροφόρησης

Τεκμηρίωσης της ανάγκης για έρευνα 1/2

- Μεταβολή στην ποσότητα και την ποιότητα των πληροφοριών
- Αυξανόμενη αξία της γνώσης στην «νέα οικονομία» και στην διαμόρφωση της «Κοινωνίας της Πληροφορίας»
- Ανάγκη για ταχύτερη αποδέσμευση της οντότητας της πληροφορίας από δύσκαμπτους μηχανισμούς

Τεκμηρίωσης της ανάγκης για έρευνα 2/2

- Η «σύμπραξη» είναι μία λέξη που εμφανίζεται συχνά στη βιβλιογραφία της επιστήμης της πληροφόρησης
 - Η ανώτατη εκπαίδευση ήρθε αντιμέτωπη με τον ανταγωνισμό για υψηλότερη ποιότητα, μεγαλύτερη ευελιξία και χαμηλότερο κόστος, ψάχνει διεξόδους να κάνει «περισσότερα με λιγότερα»,
 - Ανεπαρκείς οικονομικές πηγές ή αυστηρές περικοπές στον προϋπολογισμό τους

Τι είναι οι Συμπράξεις Δημόσιου Ιδιωτικού Τομέα; 1/2

Γενικά χαρακτηριστικά, σύμφωνα με το ΥΠΠΟ:

- Είναι συμπράξεις, κατά κανόνα μακροχρόνιες οι οποίες συνάπτονται μεταξύ του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα με σκοπό την εκτέλεση έργων ή την παροχή υπηρεσιών,
- αποσκοπούν στην εξασφάλιση της χρηματοδότησης, της κατασκευής, της συντήρησης ή και της λειτουργίας μιας υποδομής ή στην παροχή μιας υπηρεσίας, σε διάφορους τομείς της οικονομίας,
- υπάρχει μερική ή ολική μεταφορά κινδύνων στον ιδιώτη,
- αποτελούν εναλλακτική μέθοδο χρηματοδότησης έργων.

Τι είναι οι Συμπράξεις Δημόσιου Ιδιωτικού Τομέα; 2/2

- Σύμφωνα με την *«Πράσινη Βίβλο σχετικά με τις Δημόσιες Συμβάσεις και τις συμβάσεις Παραχώρησης»*, για τον όρο «Σύμπραξη Δημόσιου Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ) δεν υπάρχει ορισμός σε κοινοτικό επίπεδο. Ο αγγλικός όρος είναι Public Private Partnership (PPP) και χρησιμοποιείται ευρέως από το 1990
- Νόμος 3389/2005

Είδη Συμπράξεων Δημόσιου Ιδιωτικού Τομέα 1/2

- **Private Finance Initiative (P.F.I.),**
- **Build Own Operate (B.O.O.),**
- **Build Own Transfer (B.O.T.),**
- **Joint Vendures (J.V.),**
- **Enhanced Use Leasing (E.U.L.),**
- **Operation Maintenance Management,**
- **Co-operative arrangements,**
- **Design, Build, Finance, Operate (D.B.F.O.).**

Βασικές διαφορές

Μορφές ΣΔΙΤ	Ρόλος Δημόσιου Τομέα	Ρόλος Ιδιωτικού Τομέα	Όφελος για το Δημόσιο
Private Finance Initiative (P.F.I.) Design, Build, Finance, Operate (D.B.F.O.)	<ul style="list-style-type: none">• Παροχή υπηρεσιών διευκόλυνσης για την κατασκευή του έργου• Ανάθεση του έργου στον ιδιώτη	<ul style="list-style-type: none">• Πλήρης χρηματοδοτική και οικονομική διαχείριση• Ανάληψη πλήρους ευθύνης του έργου και των κινδύνων	<ul style="list-style-type: none">• Το Δημόσιο δεν συμμετέχει στο κόστος κατασκευής του έργου• Δεν επιβαρύνεται το Πρόγραμμα Δημόσιων Επενδύσεων
Build Own Operate Transfer (B.O.O.T.)	<ul style="list-style-type: none">• Ανάθεση του έργου στον ιδιώτη	Πρωταρχική ευθύνη για χρηματοδότηση, σχεδιασμό, εκτέλεση και λειτουργία ⁹	Το έργο επιστρέφει προς εκμετάλλευση αφού γίνει απόσβεση του κεφαλαίου από τον ιδιώτη

Τομείς εφαρμογών 1/3

- Πριν από 2000 έτη, η ευθύνη για την παράδοση της αλληλογραφίας στη ρωμαϊκή αυτοκρατορία ανήκει είτε στον αυτοκράτορα, όσον αφορά το “vehiculatio”, είτε στους δήμους όσον αφορά τους μεμονωμένους ταχυδρομικούς σταθμούς, “stationes”,
- Βάσει των συμβάσεων που ανατίθεντο, μετά από διαγωνισμό από τους δήμους, στους διαχειριστές των μεγάλων ταχυδρομικών σταθμών, οι τελευταίοι αναλάμβαναν την κατασκευή, τη συντήρηση και τη λειτουργία του σταθμού για μια πενταετία, «lustrum»

Τομείς εφαρμογών 2/3

- Το 1992 η Μεγάλη Βρετανία ήταν η πρώτη ευρωπαϊκή χώρα η οποία εφάρμοσε ένα μοντέλο ΣΔΙΤ
- Στην Ελλάδα η αρχή έγινε το 2000 με την κατασκευή του Αεροδρομίου «Ελευθέριος Βενιζέλος» στα Σπάτα και την Αττική Οδό, ενώ με ΣΔΙΤ ολοκληρώθηκε και η «Ζεύξη Ρίου-Αντίρριου»
- Στην Ελλάδα, την παρούσα φάση υπάρχουν 19 έργα εγκεκριμένα από την Ειδική Γραμματεία ΣΔΙΤ σε διάφορους τομείς

Τομείς εφαρμογών 3/3

- Η σύμπραξη των προεδρικών βιβλιοθηκών του ιδρύματος *John F. Kennedy Library Foundation*, το 1984,
- Η σύμπραξη «*Libraries for the Future*» το 1997 όπου συμμετείχαν βιβλιοθήκες, μουσεία, πάρκα, μεγάλα εμπορικά κέντρα, πλατείες με σκοπό την ανάδειξη της δημόσιας εικόνας της βιβλιοθήκης,
- Η σύμπραξη για την ανάπτυξη του προγράμματος ELFNI (Electronic Libraries for Northern Ireland) που ανέλαβε η εταιρεία AmeyBPO το 2000 με σκοπό την παροχή ηλεκτρονικών πληροφοριακών υπηρεσιών στη Βόρεια Ιρλανδία,
- Η σύμπραξη «*The City of Alexandria and Comcast: Development of the Institutional Network (I-Net)*», το 2005 με σκοπό τη δημιουργία ενός δικτύου οπτικών ινών για τη χρήση δεδομένων, εικόνας και ήχου ¹²

Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες και Συμπράξεις Δημόσιου Ιδιωτικού Τομέα 1/4

- Όπως αναφέρει ο Watson, «...υπάρχει πολύ χώρος για εξέλιξη στα πανεπιστήμια...»
- Πως μπορούν όμως να λειτουργήσουν οι Συμπράξεις Δημόσιου Ιδιωτικού Τομέα προς όφελος των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών;
- Η απάντηση προέρχεται από το δίπτυχο **υποδομές** και **ανάπτυξη συλλογών** και εξαρτάται από την υβριδική υπόσταση της ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης.

Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες και Συμπράξεις Δημόσιου Ιδιωτικού Τομέα 2/4

Υποδομές:

- δημιουργία κτιριακών εγκαταστάσεων
- αναβάθμιση της εξωτερικής εικόνας σημερινών ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών
- καθιέρωση καινοτόμων βιοκλιματικών δράσεων
- εξοπλισμό των εσωτερικών χώρων
- αρχιτεκτονικό σχεδιασμό
- ίδρυση εκθεσιακών και συνεδριακών χώρων
- καθαριότητα
- βελτίωση της ποιότητας της ατμόσφαιρας στους χώρους των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών

Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες και Συμπράξεις Δημόσιου Ιδιωτικού Τομέα 3/4

Ανάπτυξη συλλογών:

- συνεχή παροχή τεκμηρίων και πληροφοριακών πηγών υψηλής ποιότητας και μεγάλης εξειδίκευσης
- διαμοιρασμό πηγών και την απόκτηση τίτλων
- τομέα των εκδόσεων
- τομέα της επιλεκτικής δημιουργίας βιβλιογραφιών
- δημιουργία δικτύων
- αυτοματοποίηση

Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες και Συμπράξεις Δημόσιου Ιδιωτικού Τομέα 4/4

Καινοτόμα πληροφοριακά προϊόντα και υπηρεσίες:

- Επιστημονική Θεματική Ελληνική Βιβλιογραφία
- Ψηφιοποίηση υλικού
- Θεματική Ηλεκτρονική Εκπαίδευση
- Δημιουργία Βιβλιοθήκης Μακροχρόνιου Δανεισμού
- Διάχυση Επιστημονικής Σκέψης και Διαχείριση Ευρεσιτεχνιών
- Παροχή συστημάτων πανταχού πληροφόρησης μέσω φορητών συσκευών (mobile devices)

Εφαρμογή ΣΔΙΤ στις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες και PESTEL

- Κατά την εφαρμογή μιας συνεργασίας οι σχέσεις της ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης με τους οργανισμούς που ξεφεύγουν τα σύνορα της ακαδημαϊκής κοινότητας και θα εμπλακούν στη σύμπραξη, επηρεάζονται από ορισμένους παράγοντες
- Ένα από τα πιο αποτελεσματικά εργαλεία ανάλυσης του εξωτερικού περιβάλλοντος είναι η μέθοδος **PESTEL (Policy, Economy, Society, Technology, Environment and Law)**

Πλεονεκτήματα για τις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες 1/2

- **Ικανοποίηση των πληροφοριακών αναγκών των χρηστών όσο εξειδικευμένες και αν είναι αυτές**
- **Υψηλής ποιότητας υπηρεσίες και υποδομές χωρίς να απαιτείται καμία ταμειακή εκροή**
- **Αποφυγή των χρονοβόρων διαδικασιών που ακολουθούνταν με τις ως τώρα μεθόδους χρηματοδότησης**
- **Ταχύτερη υλοποίηση των υποδομών και υπηρεσιών αυτών**

Πλεονεκτήματα για τις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες 2/2

- **Αποδοτικότερη και οικονομικότερη συντήρηση** τους καθώς και την ταχύτερη παράδοσή τους
- **Χρήση Ιδιωτικών μέσων** σε τομείς που το Δημόσιο αδυνατεί:
 - Μεταφορά τεχνογνωσίας και ειδίκευσης
 - Απουσία αποτελεσματικού κεντρικού ελέγχου
 - Έλλειψη της απαραίτητης ευαισθησίας και εκπαίδευσης στην ορθολογική χρήση διατιθέμενων ενεργειακών πόρων.
- **Μεταφορά κινδύνων** από το Δημόσιο στον Ιδιωτικό τομέα
- **Οικονομικότερη κατασκευή για το Δημόσιο**
- **Ανάπτυξη καινοτομιών και νέων δημιουργικών δραστηριοτήτων**

Μειονεκτήματα-Κίνδυνοι για τις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες

- Μετατροπή Κατεξοχήν Δημοσίων Αγαθών σε Ιδιωτικά
- Μη εξυπηρέτηση του Δημοσίου Συμφέροντος
- Μονοπωλιακές συμπεριφορές
- Εξωτερικές οικονομίες κλίμακας

Συμπεράσματα

- Η αποκρατικοποίηση ορισμένων τομέων οικονομίας δεν θα πρέπει να αντιμετωπίζεται «στείρα» και δογματικά
- Η συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα τόσο στην εκπαίδευση όσο και στην πληροφόρηση θα πρέπει να ιδωθεί από την πλευρά της προόδου, της ανάπτυξης και της ποιότητας έχοντας πάντα σκοπό την ικανοποίηση των πληροφοριακών αναγκών των χρηστών
- Σε καμία περίπτωση, με την εφαρμογή των μεθόδων ΣΔΙΤ, ο ιδιωτικός τομέας δεν θα αντικαταστήσει τον δημόσιο. Οι δύο τομείς είναι απαραίτητο να λειτουργούν συμπληρωματικά

ευχαριστώ